

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

—Ara sí que podem cridar «Visca el 14 d'abril!»

CLÍNICA GALLEGO

Vies urinàries - Matriu - Sífilis
Impotència - Diatèria - Raigs X

Director: Doctor J. RIU
Diumenges, de 10 a 1

Consulta: de 10 a 1 i de 4 a 9
NOU DE LA RAMBLA, 18

FRONTO NOVETATS

Tots els dies grandiosos
partits tarda i nit

ELS MILLORS PILOTARIS

Voleu passar una bona estona?
Aneu al FRONTÓ NOVETATS

Ciudadà elegant i econòmic, el vostre
sastre i camiser no pot ésser altre que la

Casa BASTIDA

Passeig de Gràcia, 18-BARCELONA

Gran Basar de Sastreria i Camiseria Sistema Nordamericà

Allí trobareu el vostre vestit i la vostra camisa amb
totes les comoditats de preus. Ni liquidacions, ni re-
baixes de preus no poden res amb nosaltres. Sols els
55 anys d'experiència comercial permeten fer el que
fa la Casa Bastida.

En Sastreria tenim

- 100.000 vestits confeccionats paten des de 15 pessetes.
- 100.000 vestits confeccionats llaneta en gustos moderns,
tall anglès, a 40, 50, 60 i 75 ptes. els més supe-
riors.
- 100.000 pantalons confeccionats, des de 5 ptes. i classes
més superiors, a 8, 10 i 15 pessetes.

Amb un petit suplement us podem fer el vestit a la
mida, com també, si us precisa, tenim una secció que
ens permet lliurar-vos a la tarda el vestit encarregat el
matí.

En Camiseria tenim

- 100.000 camises de gran estil, a 4'95.
- 100.000 camises de diferents qualitats en zèfirs, pope-
lins i rayons, a 6, 8 i 10 ptes.
- 100.000 calçotets, des de 1'95 ptes.
- 100.000 samarretes, des de 0'95 cèntims.
- 100.000 pijames, des de 4'95 ptes.

En la camiseria a mida podem fer-vos estalviar un
50 per 100. Fem camises des de 8 pessetes, i de rayon
des de 12 ptes.

Encara que estem situats al Passeig de Gràcia, som
la casa més barata de Barcelona.

Obsequiem tots els compradors amb diferents pre-
sents i segells de la Caixa de Pensions per a la Vellesa
i d'Estalvi.

AVIS. — Els que de fora de Barcelona vulguin
servir-se de la nostra casa, poden escriure, i ad-
juntant 0'50 pessetes en segells, rebran figurins,
mostres i un sistema especial per a prendre's les
mides amb les instruccions per a rebre l'encàrrec
abans dels cinc dies.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ,
PENEDIDES, 8. - Telèfon 21361
(ARREPENTIDAS)
BARCELONA

FORA DE BARCELONA :-
PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
ESPANYA: trimestre 3 Pesseles
ESTRANGER: trimestre 5 Pesseles

CRONICA

El que és l'Esquerra i el que hauria d'ésser

L'Esquerra actualment fluctua de fàisó digna d'estudi pertot el que s'interessi per les evolucions de la política catalana. Cal remarcar que en dir fluctua no volem dir que la seva posició política sigui estantissa ni tampoc mancada d'aquella ètica que li és adient.

Fluctua en el sentit doctrinal, això sí. Passa a l'Esquerra de Catalunya el mateix que li passava a la Lliga el catorze d'abril. El seu programa ja estava acomplert malgrat no haver estat la Lliga tot justament el partit que l'havia fet realitat.

El programa d'Esquerra de Catalunya està també resolt. L'ha resolt potser el conglomerat que forma el front popular. L'ha resolt la casualitat, però de fet tot el que prometien els homes vehements del catorze d'abril fins el vuit d'octubre ja està fet.

No vol dir això que les aspiracions dels catalans hagin estat assolides; de cap manera, però vol dir, si havem d'ésser sincers que l'ocasió que sempre engendra la casualitat s'ha perdut. Els homes d'Esquerra estan gastats per l'acció vehement. Això no vol dir, però, que per l'acció governamental hagin d'ésser anul·lats.

Quan a la massa ocorre el mateix. Aquell jovent que un dia ple d'optimisme es llençà al carrer amb el fusell a l'espatlla, ha envellit en tant poc temps. S'han adonat malgrat la seva joventut que el seu crit no va tenir ressò.

Altra cosa hauria estat el resultat, si en comptes d'ensenyar-los a fer el soldat, els haguessin ensenyat a pensar políticament.

A ells com als qui els governaven, el sentiment catalanista ofegava el sentit polític.

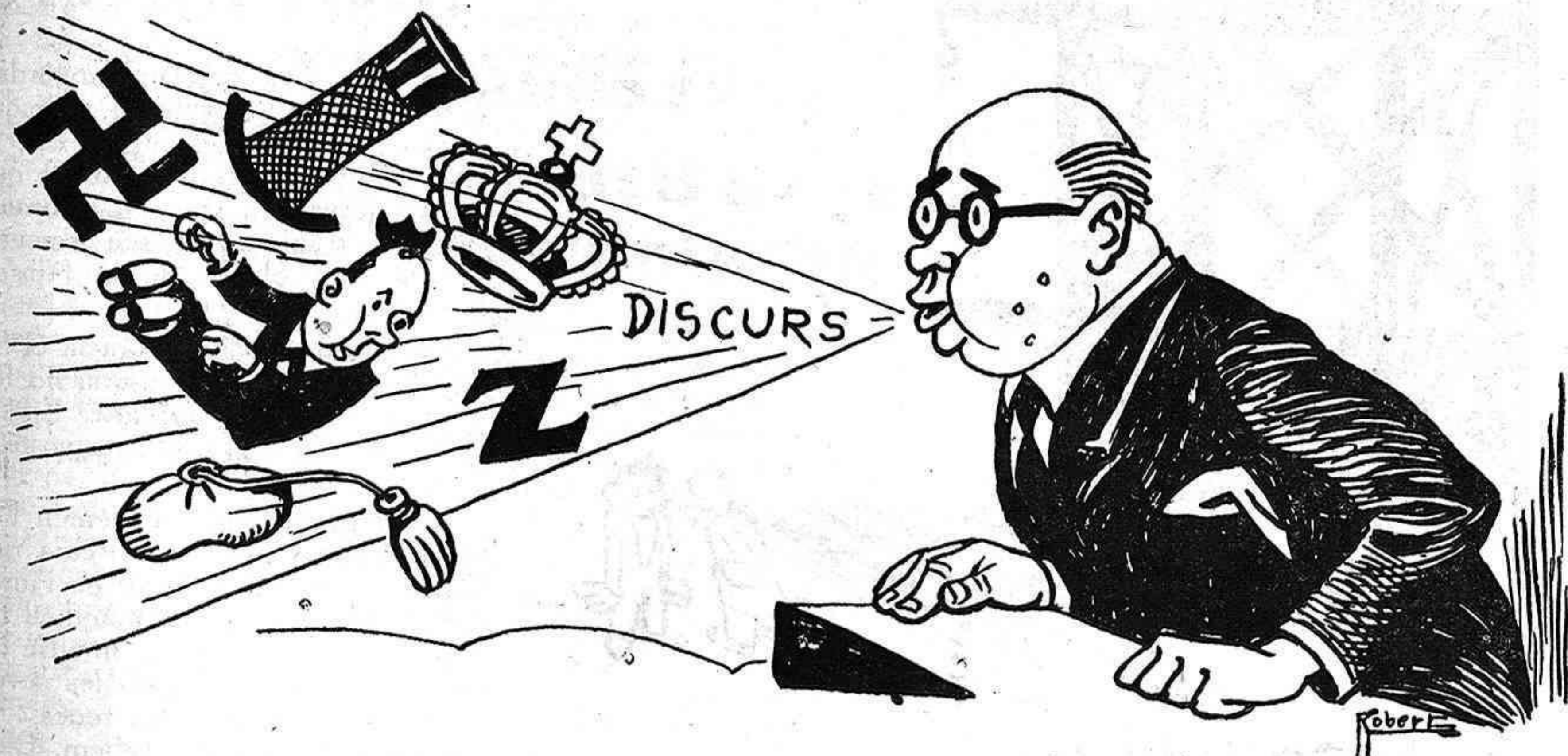
Ara succeix el contrari, l'instint polític deixa en segon lloc el sentiment patri...

Es natural que els homes de fresc, si s'afronten de cop i volta sense cap preparació amb la realitat no puguin resistir el xoc, si d'ell no en surten victoriosos.

Es natural, també, que l'home que ja ho ha donat tot, tingui un moment de repòs.

Al partit d'Esquerra Catalana amb l'amplia expressió del mot, li manca sang fresca, sang jove per a llençar-se novament a la lluita.

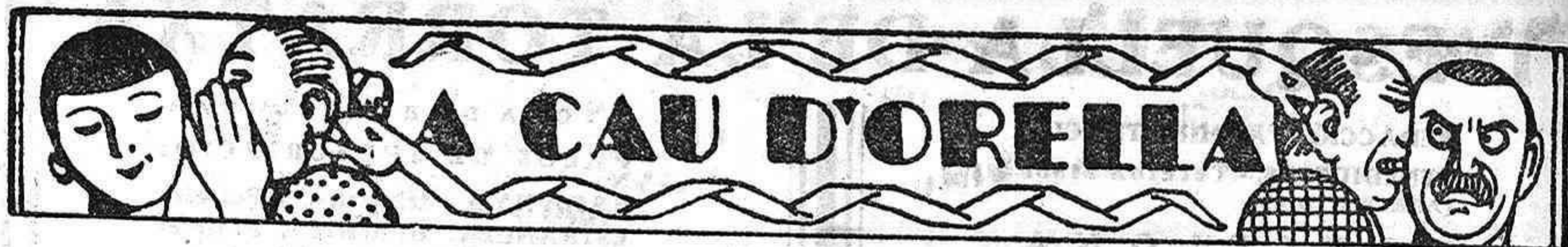
Dissortadament, per inconstància d'uns i desencert d'altres, el darrer baluard de l'Esquerra es va perdre, i, ara, s'inicia la reconquesta, que es pot assolir tan sols de la forma que hem dit. Amb una fe cega en els qui governen, una disciplina de ferro, per damunt de tot, un amor a la pàtria que pel sol fet d'ésser amor patriòtic, vol dir amor sense cap mena de complicació social, sense líders, sense altra bandera que la que fins ara ha estat l'estel dels nostres somnis, de les nostres deslliurances i de la nostra llibertat.

EL DISCURS D'AZANA

Amb una bufadeta, ho ha tirat tot en doina

Les quaranta hores

L'altre dia dues velles de la congregació de les Llúcies, sostenien el present diàleg:

—Les coses han canviat, senyora Pona. Ara nosaltres ens anem espavilant. Ja fem revolucions i tot... A la qual cosa va respondre l'altra:

—Sí, però els revolucionaris ja fan les *quaranta hores*, cosa que abans era qüestió nostra solament.

.....
L'única diferència està que les quaranta hores dels obrers són hores de profit i les dels cavernícoles són d'ensopiment.

El mestre Fontbernat

Fontbernat, el dels cent homes i escaig donarà al palau Nacional de l'Exposició, el diumenge pro vinent

un concert, amb una orquesta de noranta-un professors.

En Fontbernat ha perdut gent. Ara són els noranta-un homes d'en Fontbernat. Per tant en resten nou.

Però digui el lector si el propi Fontbernat no val almenys per deu...

Castellví i els russos

L'inquiet «produceur» cinematogràfic senyor Castellví, l'altre dia va presentar al públic i premsa una pel·lícula russa *Tempestat sobre Mèxic*.

I preguntem nosaltres. Es senyor Castellví qui el presenta?

El teatre

Dissabte de Glòria estrenaran

obres a onze teatres de la ciutat.

Suposem que el dilluns ja n'hi haurà deu i mig de tancats.

La mona

La «mona» d'enguay portarà com a símbol del pastís una figureta representant Cambó. Si en Massana, l'inventor del famós dolç, alcés el cap es tornaria a morir del disgust.

.....
—Que sap quelcom de Lerroux?
.....
I d'en Cambó?
.....
—I d'en Cirera, Gil Robles, Iglesias?...

.....
—I d'en Pic i Pon?
—Ah, d'aquest sí. L'altre dia va dir «que el estado actual era un estado *interesantísimo*.»

Cosa que vol dir que aviat naixerà un cabdill cedisto-radical...

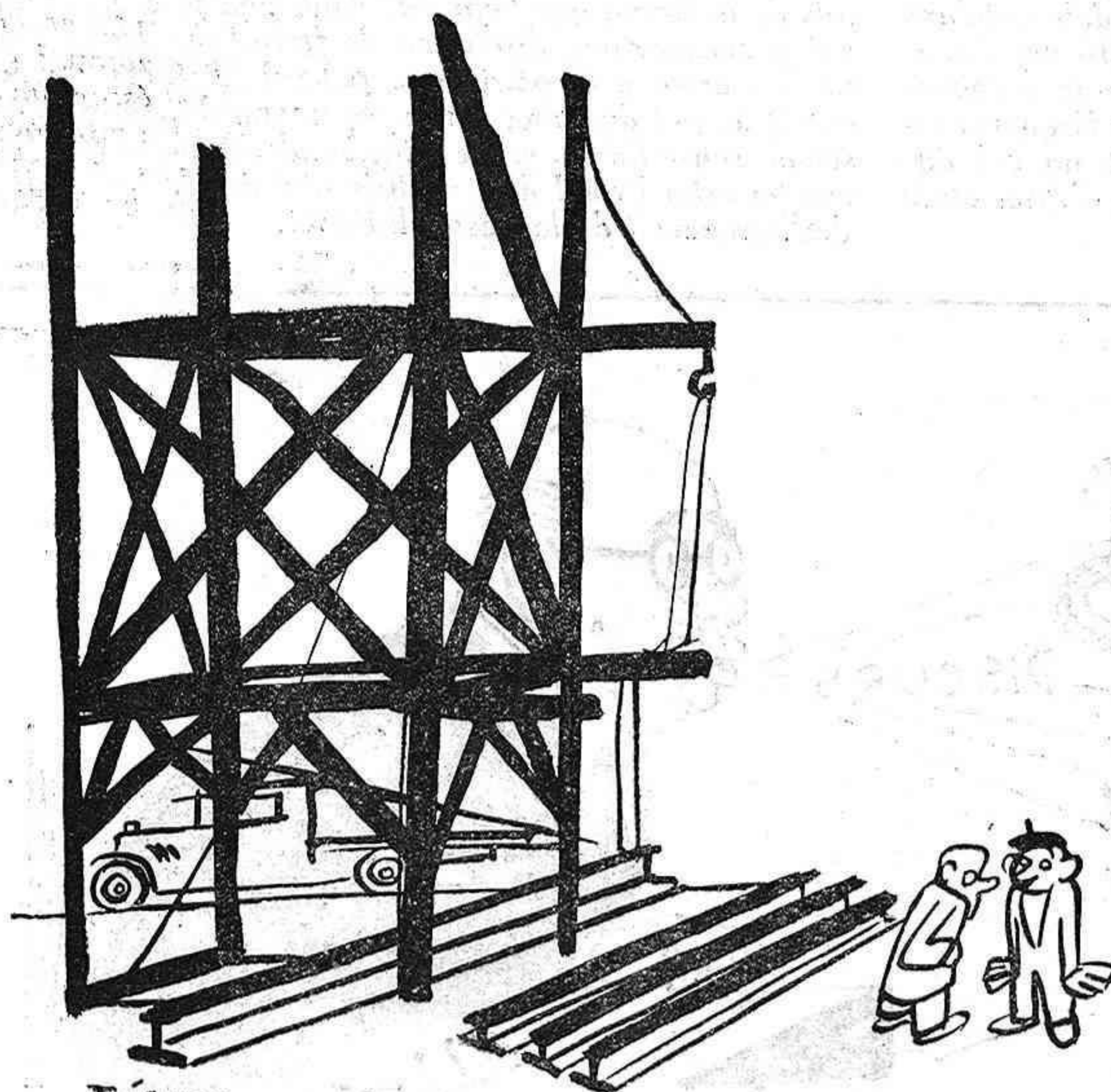
PROU.

¡Heil Hitler!

Fa uns dies en la Vangòrdia, Manguàrdia o Vanguàrdia, puix que de les tres maneres es pot dir, hi vam veure una foto Kolossal que representava Hitler en el moment solemne d'iniciar el seu discurs, davant dels obrers de la fàbrica Krupp, a Essen.

No tindria cap importància el fet que Hitler fes un discurs si no fos un detall que ens crida... Ep!... Ep!... escolti... sí... sí és a vosté... l'atenció.

Hitler parlava als qui tenien l'obligació d'escoltar-lo amb cara riellera i extremitat superior en l'aire, dalt d'un xassis d'una màquina de tren; d'una veritable locomotriu de amb el seu xiulet i amb les seves rodes i tot. Això de les rodes és una indirecta? No ho sabem. L'únic que podem afirmar és que el dis-

TISNER

—Es difícil de resoldre una vaga...
—Sobretot si s'hi ha fet un nus!

EL DOCTOR ECKENER EN DESGRACIA
Ara sí que veig el meu emplen pels núvols

suïtes, les prostitutes de preu i els radicals. Cal tenir en compte que el diner, generalment, no es mostra propici a lliurar-se espontàniament, ans bé prefereix deixar-se prendre. Els capitalistes a l'engròs, els atracadors de rang i els pispes a la menuda, ens privaran de mentir. Llevat dels casos dels diners guanyats a la rifa, en el joc no oficial o pervinguts d'herències, cada dia més escasses, d'oncles d'Amèrica, els diners estan a la mercè, com qualsevulla verge folla, del primer que els engrapa. Es clar que hi ha molta competència, i les possibilitats d'obtenir-los a les males són cada vegada més difícils. Quant a percaçar-los a les bones, no cal ni parlar-ne.

Ara bé, si el diner mostra la seva presència comptant i sonant, se'n va cantant i xiulant, excepte quan els capitalistes o col·leccionistes tenen por, en el qual cas la temença s'encomana als diners, i aquests s'esmunyen a la quieta, sense fer soroll, com si portessin sabates de simolsa.

Malfieu-vos dels qui diuen que els diners no els fan fred ni calor. Ningú no deixarà de prendre o d'acceptar un bitllet o una moneda encara que porti l'efígie o el signe d'un personatge o d'un règim que repudia. Fa molts anys, quan el qui escriu aquestes ratlles feia de modest empleat en una casa de banca que se'n va anar a can Pistras, va sentir que una senyora deia, adreçant-se als esclaus que feiem la mona darrera les reixes del Banc: —Vostès de tan remenar títols, valors i moneda, ja no en deuen fer cas del diners.

—Ah, senyora — estàvem a punt de respondre-li — són ells els qui no fan cas de nosaltres. O sinó, vegi el que ens donen a fi de mes.

En efecte, els diners són quasi sempre — deixem el "quasi" per a no defraudar les esperances dels il·lusos — amables i generosos per als immorals i cobejosos i esdevenen sovint signe de desmoralització. Ja ho deia l'injustament oblidat Pompeius Gener en el "Cent Conçeyls del Conçeyl de Cent":

Diners fan tort,
diners fan dret,
diners furguen... estret.

El que passa és que de diners n'hi ha menys dels que un hom es figura, i d'ací vénen les empentes. Entenem com a diners els que es poden posar a munts damunt una taula. Albert Llanas, l'agudíssim escriptor,

curs era pre-electoral i ¡qui sap, Mare de Déu!

No negarem als nostres lectors que aquella foto ens feu meditar i meditant, meditant passàrem a la regió de les possibilitats. I ens féiem la següent pregunta. Si els nostres polítics volguessin imitar el Führer ¿quins mitjans de transport utilitzarien com a plataforma per als seus parlaments?

La resposta no es féu esperar. Es una mica llarga, però, paciència; cobrem a tant la ratlla.

No hi ha cap mena de dubte que en Gil Robles els faria dalt d'un automòbil, perquè és el «trasto» que comet més atropellaments i més sang vessa, segons la secció de «Sucesos» dels diaris.

En Cambó utilitzaria un avió. Tots sabem que els avions, per més quilòmetres que tinguin per davant, són uns estris que aviat n'han passat els taps i com els taps són de suro... entesos, oi?

En Largo Caballero i altres prohoms de la transformació violenta de l'estat actual de coses, preferien la moto, no per a res no, sinó per allò de les revolucions... saben?

Els Lerrouxos i els Emilianos es decantarien cap a una altra mena de màquines... les d'afaitar, per exemple, i la bicicleta; aquest artefacte que posa a prova les qualitats d'equilibrista del seu ocupant, seria la plataforma més adient per

als Portela i altres diputats centristes que, ¡pobrets! no saben cap a quina banda es deixaran caure.

El President de les Corts parlaria dalt d'un tramvia per la campaneta, i els carlins ¿eh que no saben on renegarien els carlins? Molt senzill, dalt d'un carro de trabuc. ¿Oi, que està bé?

PENTA

GLOSSARI

El diner és espantadís...

Ho dèiem en el «Glossari» de la setmana pasada: el diner és espantadís. Si, per exemple, us cau una pesseta en terra veureu com té tendència a entafurar-se en un recó o a amagar-se sota un moble, si és que no es fica en una esclatxa, com si aquesta fos la boca d'una guardiola.

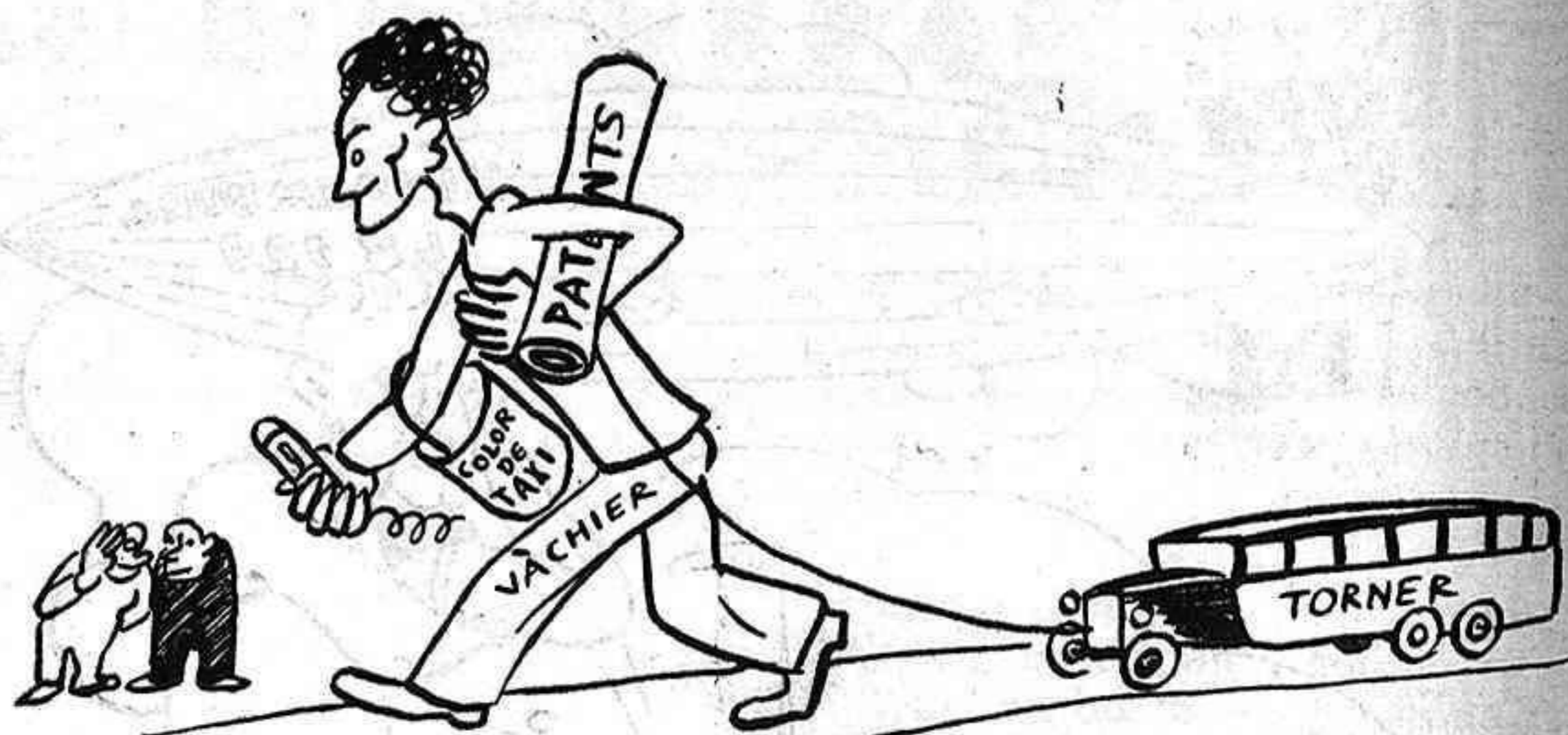
Aquella cacatua momificada que es digué, o es diu, Ramir de Maeztu, que després d'haver fet d'anarquista de cafè es va enrolar a tall d'intel·lectual esquiol a la dictadura de Primo de Rivera, va parlar una vegada del "sentido reverencial del dinero". Es a dir; el diner és obedient i sol·licit sense escrúpols ni escarafalls. Això ho saben prou bé els je-

deia que al món no hi havia més que deu mil duros. Concretava aquesta xifra, perquè ell l'havia tinguda. I cada vegada que veia un duro, exclamava:—Aquest havia estat meu. Si sembla que n'hi ha més, és que van donant la volta a tall d'aquell truc de teatre de fer desfilar compar- ses en nombre infinit i que sempre són els mateixos, per mitjà de fer- los passar darrera del teló de fons.

Tot el món va ple de bitllets, de xecs que no es canvien en moneda d'or i argent, de paperassa a la qual se li dona el valor que hom vol, i tot va bé, mentre no arriba l'hora de la "verdad", com diuen els toreja- dors. Llavors, aquell signe de crè- dit no serveix ni per a embolicar una trista arengada, quan no és petit, perquè és massa porc.

Si volguéssim passar per moralis- tes i fer-nos cursis com un catedrà- tic d'Economia Política, diríem que l'únic tresor tangible i etern són la terra, els llibres, les obres d'art, els

—Diu que volen treure en Vachier de l'Esquerra?
Sí; és per tot això!

joiells de la civilització, les eines de treball i el treball mateix, si ara com ara, no fos el pa guanyat per uns pocs amb la suor del front dels altres, que són els més.

I mentre les coses no s'adobin,

posem fi a aquesta dissertació, per- què encara us acabaríem els "cuar- tos". Ho diem en castellà perquè ja més fi.

PANICAL

Esports

Sagetes

Es torna a parlar de la reaparició de Gironès encara que hagi fet la prometença de no tornar-hi. Com que les empreses creuen que sols amb una festa monumental (a la Monumental, potser) aconseguirien desvetllar la boxa, que va agafar la dormida fa temps, i sembla que dorm molt fort per ara, s'insisteix a marejar el Canari de Gràcia oferint-li un Perú perquè surti a com- batre sigui com sigui i al preu que vulgui.

Encara que Gironès s'hi ha negat fins ara més seriós que l'esfix, hom fa córrer que el cor se li comença a entendre amb el dring de l'or i que potser encara el tornarem a veu- re al reng.

Aniria bé d'aprofitar el retorn d'Ignasi Ara, de l'Amèrica o un altre esdeveniment semblant, per a combinar un parell de combats d'empenta... però d'empenta, de debó i no de tavola, que és el que a mort la boxa a Barcelona.

La Lliga ja és a les acaballes. No val ni la pena de fer-hi pronòstics. Tots els pronòstics han quedat «re- tratats» amb les irregularitats dels equips que han lluitat en la competi- ció. S'ha vist ben clarament que els asos fallaven, i que els equips in- tegrats per joves valors dels que fan tasca d'equip, anaven endavant i que els que hi havia, pseudo-fenò- mens, han fet un paperet d'estrassa que mereix una mena de repartidora general de «llaunes» i trametre al museu les figures decoratives i els paràsits, que més valdria que es dediquessin a cantar tangos o al cinema.

Ha passat el temps dels jugadors meravellosos. Són al de les collec- tivitats. Fins al futbol impera avui la democràcia, i als equips no pros- pera la dictadura dels asos.

Samitier, Rubio, Regueiro, García de la Puerta i Fernández han repre- sentat, en el seu pas pel nostre fut- bol, l'as d'esperit dictador que fins, quan ha calgut, han fet caure direc- tives i han guanyat o fet perdre par- tits. Amb Samitier va començar l'ex-

periència de la caiguda del asos, ben cara pagà la seva intolerància encara que hàgim de reconèixer que ha estat l'únic que la seva válua ex- cepcional li permetia les original- tats i rebequeries que feia.

Avui queden com hereus d'aquel- les asos Regueiro i Fernández, i, a Ma- drid, s'ha vist com l'equip, àdhuc a- ribant, ara, a prop del primera llo- en condicions de guanyar la Lliga s'ha deixat guanyar i empatar pa- tits al camp propi; cosa que tan- bé ha fet el Barcelona.

Pel que al Barcelona pertoca- haurem de dir que a les man- d'O'Connell cal confiar-se, i que ell, ningú més que ell, perquè no responsable, pot fer l'equip que cal- gui, i adquirir els valors capa- de formar un conjunt digne de la presentació catalana.

Paco Bernal és l'entrenador d'equi- nois del Mediterrani, i hom diu que s'ha proposat apretar perquè ne- com el peix a l'aigua i facin que amb la boca oberta el mateix « i-Ceba».

¿No saben qui és en «Pa-i-Ceba»? Es el mànager del Barcelona Spèiseger (no sabem ben bé si s'escriu així), al qual, per enllestir més aviat, la gent que neda sense suros li ha tret el nom de «Pa-i-Ceba».

Tornant amb Paco Bernal, direm que és del tossuts i que si s'ho pren amb ganes de treballar potser veurem els Bonacasa i el Rubio fent pel·lícules de «Hombre león» o de «Hombre mico» com Jonhny Weismuller després d'aconseguir la celebritat.

**

No sé si ho saben que en Flix fa quatre dies que va fer un combat amb en Soro? ¿No ho sabien? No ens ve de nou. Es que avui a la boxa no hi va més que els organitzadors, els mànagers, els qui han de combatre i el xicot dels caramels i les gasoses.

Es clar. Com que ens deixem dominar per les dones, ara, que ja tenen vot i els adonis de bronze fan més forolla que els boxadors de cos escarransit, però ple de bonys, el públic s'estima més anar a veure un comte Carol Nowina de la mateixa manera que aniria a veure un estol de ballarins esculturals fent ballets russos i quadres plàstics.

Avui som a l'època del plasticisme, del «catch-as-catch-can» amb les seves claus i preses, que quasi sempre resulten preses... de pèl.

**

L'Espanyol va guanyar, però pel gruix de un paper de fumar, per un pèl moixí i encara gràcies.

Tan bé que ho feia el València per a no assassinar-lo a la mateixa Manigua! Tot era córrer endavant i no acabar-hi d'arribar.

Fins en Goiburu, que tornarà a jugar diumenge, va dir que estava lesionat. ¿I en Villagrà? El xicot no sabia com fer-ho per fer un penalty. Semblava que estigués disposat a entrar-se ell mateix un gol a la seva porta si els de l'Espanyol no n'haguessin sortit.

Per fi arribà el penalty que encara no saben si va ésser a dintre de l'àrea de càstig o, si fou a la part de fora, patam! l'Espanyol guanyà el partit per la punta del cabells, ja que no sabia endevinar el camí amb tot i els esforços que homes com Prat i Bosch feien, sense correspondència per part dels interiors i el davanter-centre, esgotats amb l'esforç de la primera part.

L'Espanyol mereixia guanyar per aquell primer temps jugat amb tant de coratge i d'encert, però la pega dels dos gols que el València féu per xamba en cinc minuts, aprofitant-se dues fallades de la defensa, lloc on es troba a mancar Pérez a cada partit que juguen, fins va entendre els mateixos valencians que no anaven a pescar res a Can Ràbia i que podien acabar d'enviar el club blanc-blau a la Segona Divisió de Lliga.

Però caldrà reconèixer que l'Espanyol té pega. Mentre ell guanyava ací amb forceps i en part difícil, l'Atlètic, de Madrid, no sabem si també per haver-se entendrit l'Oviedo, guanyava el partit als asturians.

Aquesta situació de perill adoba la taquilla a l'Espanyol per als últims partits de la temporada, però ¿sabran els seus homes reeixir i escapar-se del perill de la cua que encara tenen tan a la vora?

Confiem que ho aconseguiran i ho desitgem. Així com així l'Espanyol, és un club català, a desgrat dels rècords d'altre temps que han passat ja a l'oblit, que en termes més modestos que el Barcelona, és part essencial en la vitalitat del nostre futbolisme.

**

Ens trobem en ple temps del «rècord» i no ens recordàvem de la gentil Carmeta Soriano. La Carme cada dia més perfecta com a dona, és també més nedadora i aconseguirà rebaixar tots els seus rècords.

Cada diumenge, o quan s'ho proposa fer en rebaixa un o altre.

Haurem de reconèixer que amb Carme Soriano, la natació femenina catalana comença a tenir personalitat. Ella és la primera campiona de qualitat que ha produït la nostra natació; en podran venir d'altres, amb el temps, potser de més empenta i que rebaxin tots els rècords que ella deixi establerts, però el «rècord» de qui fou la nostra primera campiona i també el de la seva gentilesa, creiem que no els hauran d'esborrar perquè tenen personalitat pròpia.

**

S'ha dit que el Barcelona no té davanter-centre. En Gual, el dissabte va fer set gols, ell solet, jugant contra el Badalona.

Cal que ho fem notar per satisfacció dels qui sempre havien pronosticat que en Gual fóra un davanter-centre d'empenta que faria escriure, i per Vicenç Piera que n'ha estat el seu més ferm defensor.

Veurem si el Barcelona, a la Copa Espanya, aconsegueix refer-se i queda com hauria de quedar fa temps, i com voldrien que quedés els seus incondicionals.

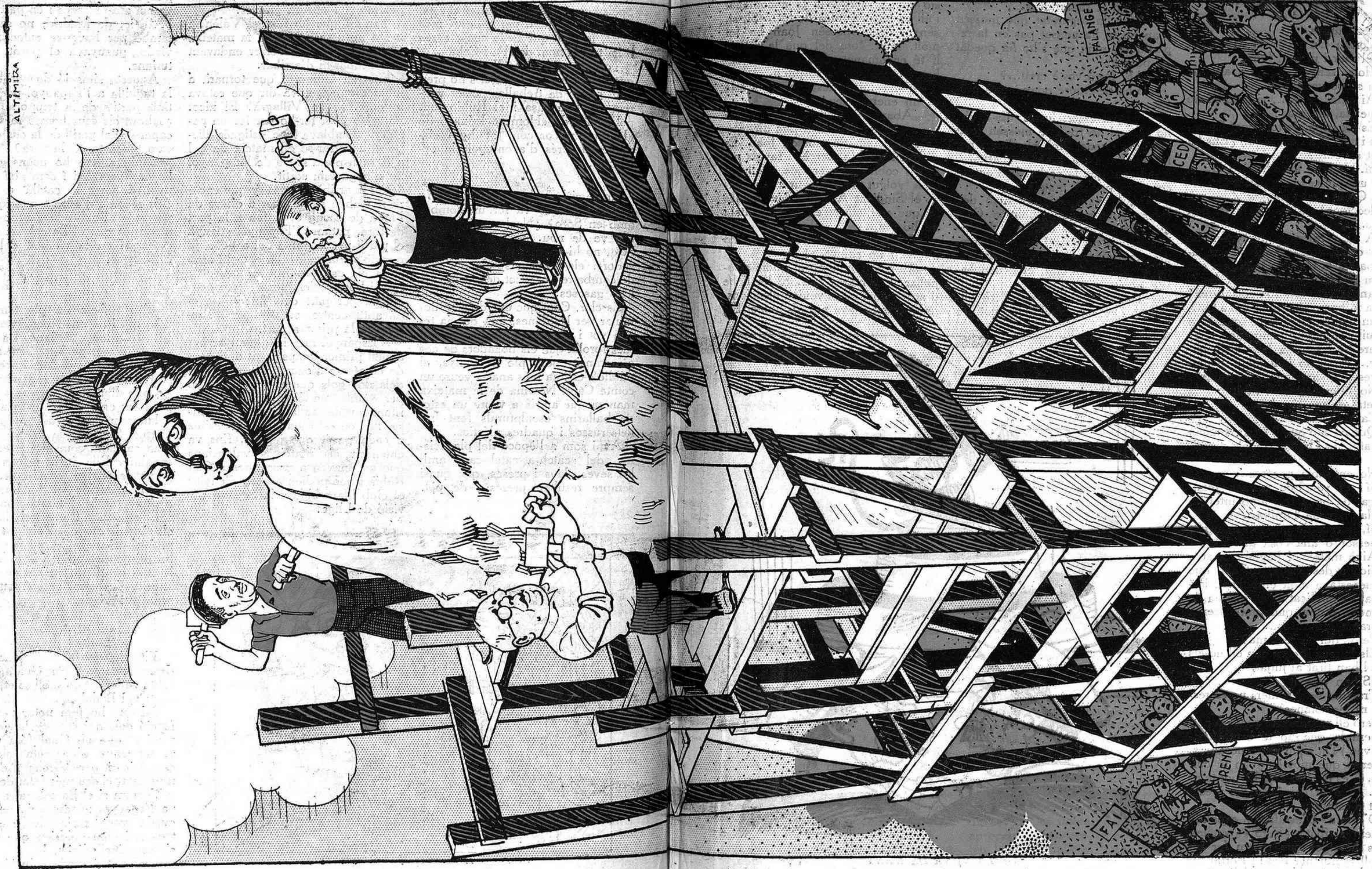
Gual pot ésser la solució per al club blau-grana.

A ABISSINIA JA PLOU

—A veure qui és que s'ha posat els mitjons al revés?

CATORZE D'ABRIL.—Deixem-los que baladregin. Nosaltres anem fent la nostra tasca.

FANG I LLANA

Escena única

Decorat: Un recó del Maresme, amb el mar i pins al fons.

—Hola senyor X..., quant de temps sense veure'l!

—Ai carai de Z..., si gairebé no el coneixia, tan gras!

—Es tot tripa, és tot tripa (Encaixades i copets a l'esquena.) ¿Ens ha vingut a veure?

—Sí. He estat unes hores a G... a veure uns amics i hem parlat una estona. Quin pànic, senyor Z..., per les eleccions! Ja les passaren ben negres...

—A G... rai que guanyaren de molts cents vots! Aquí sí que avem passat la nostra. De primer ens creiem que ho encendrien tot. Aquí, (baixant la veu) tots són socialistes!

—Ja m'han contat quelcom a G..., però m'han assegurat que tot estava tranquil i he pensat venir xano xano a veure'ls. Es mitja horeta de caminar... Així, no han robat ni cremat res? No han apallissat ningú?

—No! Però temíem molt per la seguretat de mossèn Joan.

—Carat! Gosarien?

—Que no sap que li tenen malícia per l'afer de l'herència dels americans.

—No en sabia pas res...

—Sí; es veu que mossèn Joan, carregat de bona fe i amb intenció d'ajudar aquella família...

—Sí, ja recordo que fou nomenat marmessor o una cosa així.

—Això mateix. I hagué d'anar a Amèrica a desenredar tot allò que diu que estava molt embolicat. Però, ara, l'embolicat és ell que ha de respondre d'una quantitat: trenta o quaranta mil duros...

—Però ¿qui els reclama?

—Els hereus i, com que ell no els paga, l'han tirat al jutjat.

—¿S'han atrevit?

—Tractant-se de diners no es respecta ni les sotanes.

—Però ell respondrà i quedarà net.

—Sembla que ho té brut, (Baixa la veu.) Dit sigui entre nosaltres, em penso que mossèn Joan té culpa, ei, si és que un capellà pot tenir culpa. Però la llei és la llei i està acusat d'estafa.

—D'estafa? D'estafa, un capellà? On hem arribat! ¿Però es creuen aquets heretges que poden fer un atropell semblant? Res!! Portar un capellà al jutjat com un delinqüent qualsevol! Com si fos un comunis-

ta o un rabassaire qualsevol que pensés en la repartidora.

—Amb la seguretat que mossèn Joan no hi ha pensat pas en la repartidora, puix que s'ho ha quedat tot per ell.

—Ah. Però vostè creu...?

—S'ha de creure perquè està provat.

—No pot ésser, home. Es a dir, no sé... si no fos que mossèn Joan s'hagués quedat amb els diners per fer alguna obra gran de caritat...

—I com que la caritat ben entesa comença per un mateix...

—Vaja, vaja, que tot això deu ésser alguna venjança política. Com que ell sempre ha combatut la disbaixa dels de baix i ha estat sempre un defensor de la propietat i de la religió, és clar, el deuen haver trobat descuidat...

—També podria ésser. Però tots sabem que un capellà no pot fer

res que no sigui el que la seva missió com a clergue li té encomanat i ell ha fet una mica de tot... Sí, sí, senyor Z..., mossèn Joan ha fet molt, molt, fora del que la religió li té encomanat. Coses que es saben i coses que es sospiten.

—(Una mica desconfiat.) Vostè és un enemic seu!

—Abans li hauria dit: «Déu me'n guard! Ara ja li puc dir, que no m'és simpàtic mossèn Joan. Es d'aquells que fa mercès i favors però els cobra. Jo crec que si ell hagués volgut hauríem tirat per terra el Sindicat Agrícola que només fa que perjudicar els negociants i no ho féu...

—Vaja, vaja, senyor X..., no atropelli un caigut...!

—Es que abans no el podia atropellar. Era massa fort. Si bé li he d'agrair que, quan venien eleccions, sempre treballava per als amos. Els

LA MONA DE L'ANY

—Això sí que és una veritable mona!

—Ja ho crec, noi; però una mona sense ous.

—Sí, és allò que diuen: Si no vols brou, tres tasses!

vots que arribava a treballar! Per això, era un espasa...

—Ho veu? Ho veu? Un home així no se'l pot embrutar.

—Però el condemnaran.

—No serà tant.

—Per lladre.

—Pobret. Es posarà malalt.

—Ja fa temps que el fa, però no li val... (Baixa més la veu.) Jo, d'ell hauria fugit...

—Quan no ho ha fet és que té la consciència tranquil·la.

—No. Es que ha badat i quan ha volgut fugir ja el vigilaven.

—Ah! Ah! En quin temps hem arribat...! Bé, el deixo que encara vull anar a saludar els amics de ...

—Passi-ho bé, senyor X...

—Records a la família.

Teló.

Francesc Serra

Francesc Serra el nom que encapçala aquestes ratlles és un pintor, però no un pintor vulgar com tants n'hi ha, sinó un pintor amb totes les condicions i els coneixements necessaris per a ésser considerat com una figura dintre de l'art català.

No farem pas la crítica de la seva obra, ni aquesta és la nostra intenció, altres planes prou autoritzades ho faran i per elles sabreu que Fran-

cisc Serra és un valor autèntic i de gran esdevenidor com ho demostra la seva exposició inaugurada fa poc a Can Busquets.

Sols us direm que Francesc Serra és de Granollers, la terra del sarau i de l'alegria, que és un bon xicot, molt jove i que no fuma.

Sembla que el no fumar no hauria de tenir cap importància per al pintor o per a l'escultor, veritat? Doncs la té i molta que la té.

Si jo pogués no permetria a cap artista posar llurs obres si no demostrava d'una manera clara i rodona que era un fumador empedernit.

No sé si sou gaire afeccionats a visitar sales d'exposicions; si ho sou, ja us haureu fixat en un detall que vaig a remarcar.

Tot just travesseu el llindar de la porta trobeu uns rètols que diuen: No es permet fumar, Prohibit fumar. No fumeu... i sota d'ells, a terra, una acollidora escupidora arreplega al seu voltant les puntes de cigarreta que, obedients a l'ordre que es us dona, llancen amb més o menys recança. Encara us dol el sacrifici d'unes quantes pipades que ja us heu descobert amb un recolliment gairebé religiós i us trobeu davant de les obres exposades. Us apropau als quadres, us hi allunyeu, féu la mitja rialleta, poseu la cara interessant, constateu falles, encerts, en fi, feu la vostra critiqueta. Però de cop i volta, quan més entusias-

mats us trobeu, com si sortís de trasantó o posseís el do de la invisibilitat dels empleats de la casa, us topeu amb un senyor que fuma ¡QUE FUMA! ¡Oh sacrilegi! Us he de confessar que aquests senyors sempre me'ls havia mirats amb un cert menyspreu. ¿On s'és vist fumar en plena sala, a la vista de tothom i d'una manera gairebé provocativa? ¡Fins a les sales d'exposicions hi havien privilegiats, fins allí era necessari portar-hi la lluita de classes!

Però, un bon dia vaig caure de l'ase. Aquell dia em vaig assabentar que aquell senyor no era cap fabricant de Terrassa ni cap viner del Penedès; aquell senyor que fumava a cor que vols cor que desitges, sense cap mena de respecte als rètols ni a l'escupidora, aquell senyor, era l'expositor.

Aquest descobriment em serví de molt, des d'aquell moment ja anava a la segura i no corria el perill de caure en l'equivocació que el qui jo creia l'autor de tot aquell bé de Déu de material artístic fos el picamatalassos de la cantonada. No fallava, fumerola que s'enlairava, expositor que fumava; això em permeté papallonejar pel seu vol; veure'ls de prop i fins i tot assabentar-me de les sessions que havien esmerçat en una tela o del color que portava els mitjons.

Però, amics, amb en Serra m'ha fallat el sistema. Reconec el meu fracàs, en Serra no fuma, no té vicis, sols pinta i crec un deure d'advertir-vos d'aquesta excepció. Si aneu a can Busquets no us fieu pas de cap fumerola indicadora, perdrieu el temps, en Serra és un xicot com vós i com jo, més aviat baix que alt, primet, un color de cara un xic trencat i amb una boca que quan riu s'obra d'una manera atrevida i optimista i que sobretot, repetim-ho, no fuma.

PENTA

Aquest número ha estat visat per la censura

croniqueta de la setmana

Tot Barcelona, aquests dies, ha estat al costat del senyor Ossorio i Gallardo, el bon amic de Catalunya.

Tot Barcelona, menys els radicals.

Naturalment.

**

Els pocs — poquíssims — barcelonins que encara creien en el talent de Gil Robles, ja se n'han desenganyat.

Amb dir-los que fins al local de la Ceda ja se li fa brometa! Veritat senyor Cascante?

**

Ha fixat novament la seva residència a Barcelona, el senyor Pérez de Rozas.

Perduda l'acta de Jaén, que hi tenia a fer, a Madrid.

**

Una pregunta. Sera posada, ara, al cobrament, aquella sèrie de rebuts sobre diferents arbitris, que a nom d'un ex-alcalde gestor hi havia detinguts a les oficines municipals?

Estem segurs que sí.

**

Romanones ha dit que els monàrquics tenen «esperanzas en el hecho imprevisto.»

«El Correo Catalán», model de correcció, qualifica la majoria parlamentària de «jarka revolucionaria.» No tothom està obligat a tenir educació.

**

Ha dit l'Emiliano... «Yo siempre estaré con Lerroux.»

El que no ha dit és on estaran.

**

La Companyia Barcelonesa d'Electricitat fa els seus impresos en català. En canvi, la Telefònica ha bandejat el nostre idioma de les seves oficines.

Caldrà tenir-ho en compte.

**

D'un manifest de la Confederación de Mujeres Católicas de España; »...ante este estado de cosas, como desagravio, los buenos españoles deben prescindir de espectáculos, reuniones mundanas y vanidosas tentaciones.»

Agreujar la crisi és un deure de tot bon monàrquic.

**

El Conseller senyor Soler Gener, únic representant de la minoria tradicionalista, ha aconseguit un despatx per a aquesta, o sigui per a ell tot sol.

No cal dir com estan de empipats

els quatre radicals, que no n'han pogut aconseguir un per a ells!

**

Ja hauran vist com la Lliga fa la puça i la Ramoneta en el Parlament. Coqueteja amb les dretes, però no es vol apartar gaire dels qui manen.

Els d'això en diuen habilitat. Nosaltres, una altra cosa.

**

Com es coneix que Barcelona és catòlica fins al capdamunt. Aquests dies només es sent parlar de les quaranta hores!

**

Josep Pla, el cronista de La Veu i ex-candidat del senyor Portela ha deixat Madrid.

No guanyem prou per disgustos.

**

No creguin en el que els diguin. Els qui assassinaren Sirval, continuen sense novetat en la seva salut.

Pel que hom veu, per terres del Marroc es consideren segurs.

I deu ésser així, per vergonya nostra.

**

En Tomaset Caylà, aquella patum de l'ex-rei, ha estat nomenat cap dels tradicionalistes catalans.

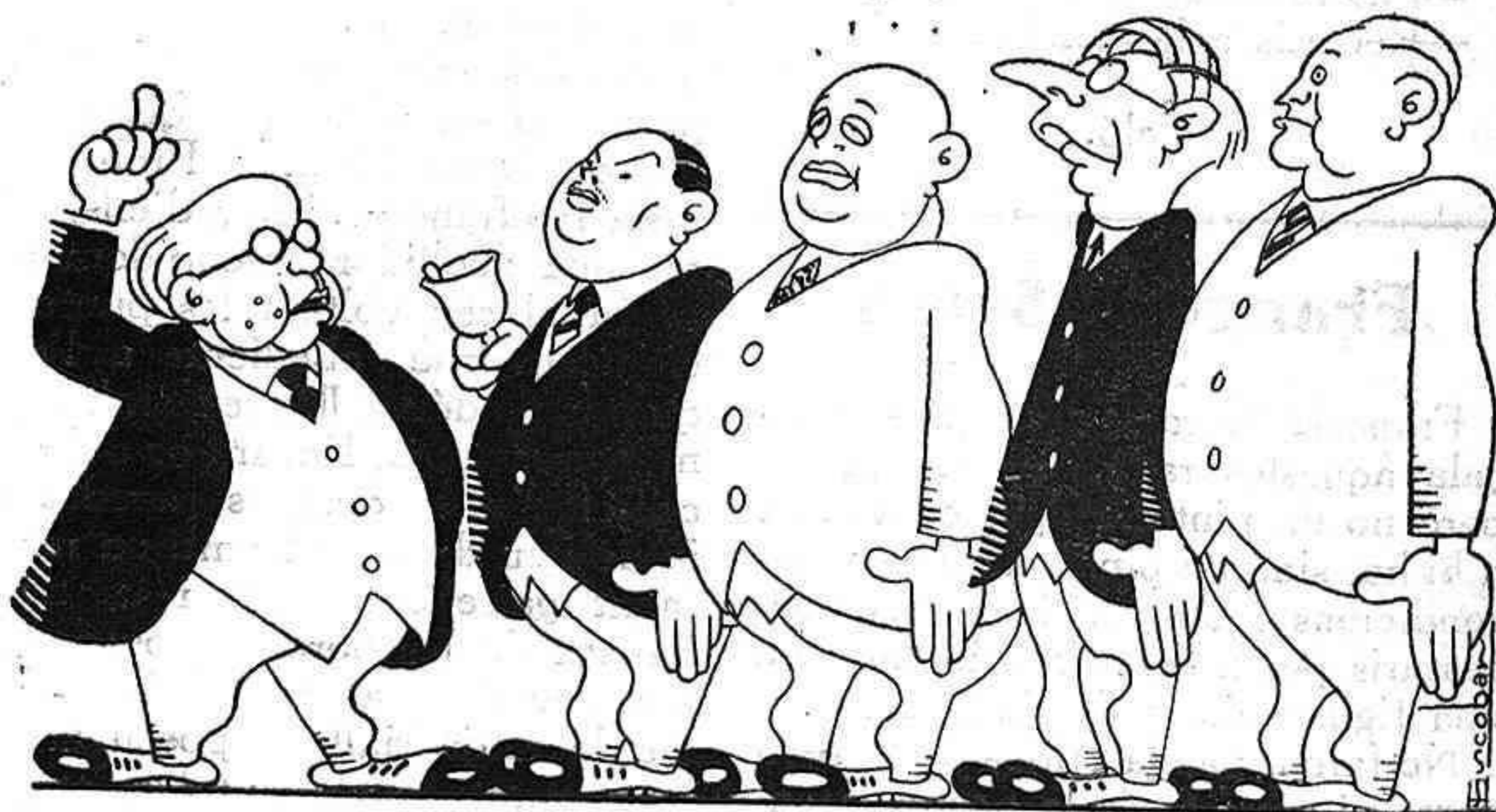
Són pocs però tenen bon humor.

**

Tot serà, si juguen, que aquest «hecho» no es decanti més cap a l'esquerra!

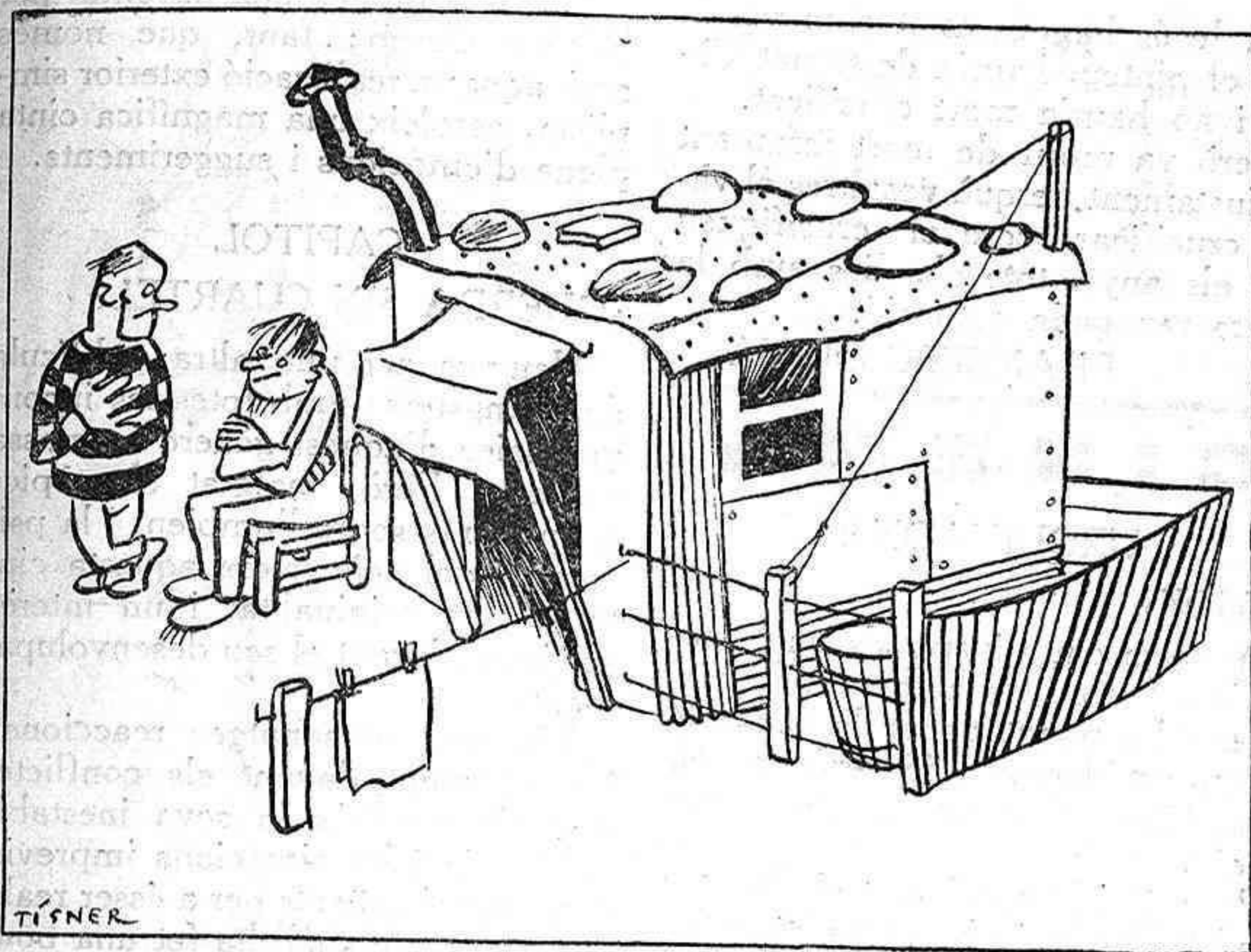
**

LES MILICIES REPUBLICANES

—De Froooont Popular... Mar...

—Doncs a mi, això de l'acumulació de capitals, no em diu res.

Kun, a Barcelona, «ha celebrat conferències perquè en les eleccions triomfessin els candidats comunistes.»

El diari francès ignorava que les anunciades eleccions no afectaven Catalunya.

Hom no pot estar per a tot.

**

¿Saben qui les emprèn contra l'Ossorio? En Brunet!!!

Ai que em trencó!

Breviari d'un desconegut El full d'avui

Jesús no era com diuen els capellans

Anava Jesús camí de Bhetània seguit de una munió de gent, car havia corregut el rumor que aquell dia Jesús faria miracles.

De sobte una dona caigué als peus de Jesús recargolant-se de dolor, i li demanà que li tragués els mals esperits del cos.

I Jesús anà a casa de la dona i després dels exorcismes de ritual, aquell cos quedà lliure del dimoni que fins aleshores l'havia posseït.

NOTA: D'ésser això cert, aquell bon senyor, tal com el pinten els clergues, esdevindria una mena de mossèn Pollastre, la qual cosa nosaltres no creiem. Seguim. Més enllà trobà Jesús un pobret rabadà amb el seu ramat de porcs que estaven pasturant i digué:

Els dimonis que he tret a la dona que heu vist, ara passaran al cos dels porcs que hi ha allà.

Acte seguit els porcs començaren a donar cagpirells i a cridar, i per fi després d'intensos tremolins s'estimbaren per un barranc.

¿No els sembla que per a les persones de bons sentiments, el cas Hauptmann constitueix un formidable al·legat a favor de la supressió de la pena de mort?

Havem dit per a les persones de bons sentiments.

**

Els de la Ceda al·legaven tres motius per a no anar a les eleccions. Però es descuidaven el quart. La por.

**

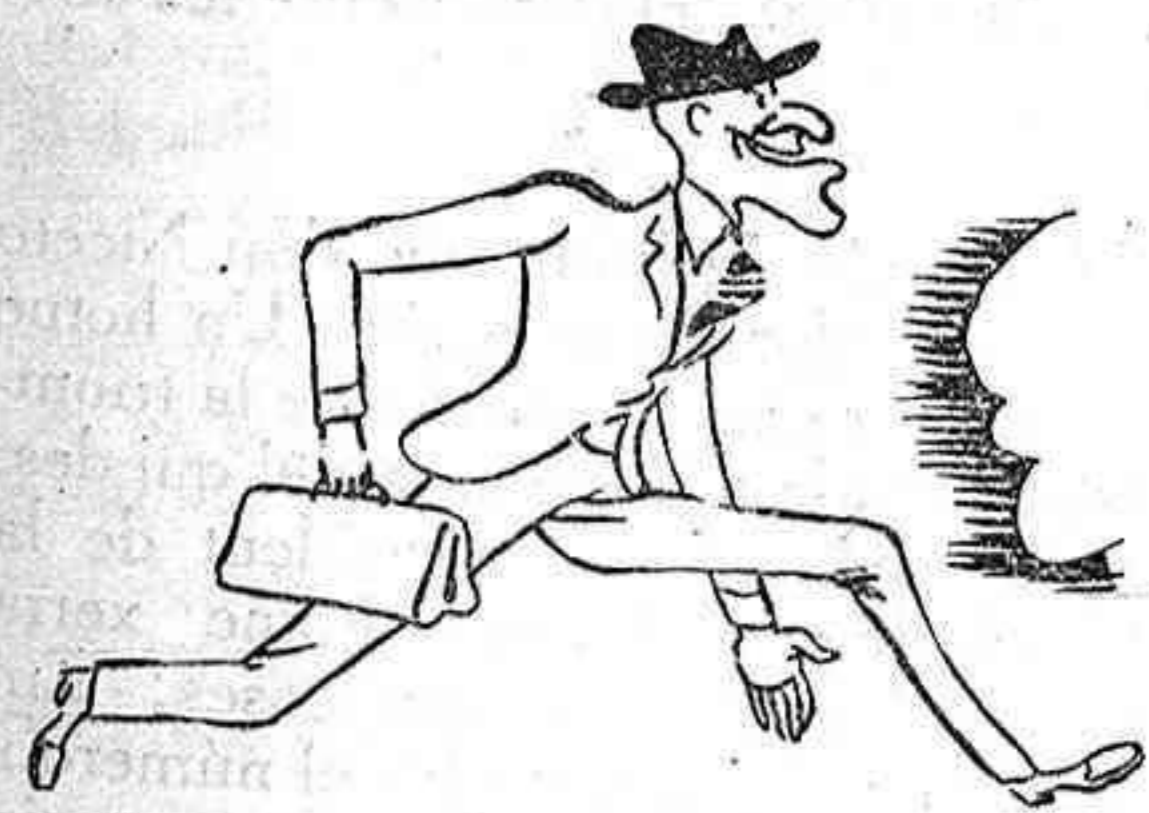
Duran i Ventosa s'ha retirat de l'Ajuntament.

Ha comprès que en aquella casa el seu maquiavelisme no hi tenia res a fer.

Ja era hora.

**

El Borbó se'n va a Amèrica.

També hi va anar en Lerroux quan es va trobar sense diners.

**

En fer-se un escorcoll en els ba-

guls de les monges de l'Asil del Parc, en ésser aquestes acomiadades, els hi varen trobar un mantón de Manila.

Olé!

**

El senyor Matutano ha tornat de París on ha parlat amb en Pich.

Si el tema de la conversa ha estat el Club Republicano, s'hi haurà pogut llogar cadires...

**

La Ceda, en retirar-se del Parlament, ho va fer solidaritzada amb els monàrquics.

Decididament Lerroux va eixamplar la base de la República.

**

El tinent Torrents encara és a la presó de Cartagena pels fets d'Octubre.

Val més que no ho comentem.

**

Hom diu si Guerra del Río... No ho creiem. I ho sentim per ell, la veritat.

**

Diu «La Petite Gironde» que Bela

I el rabadà, que no en tenia cap culpa li va dir: *Senyor ¿per què haveu fet això?* Jesús contestà: *Perquè estava escrit.*

De resultes de la qual cosa l'amo dels porcs quedà a la misèria, el rabadà sense feina i les bestioles rebentades per l'estimbament.

NOTA: Tampoc els qui no havem nascut a Abissínia poden creure això. Jesús era un anarquista, un idealista i de cap manera admetem que fos l'home que fa mal per gust. Seguim: De sobte Jesús tingué fam i set i s'apropà a una figuera que ombrejava una caseta en la qual vivien una dona vella amb els seus néts.

L'arbre els donava frescor a l'estiu i fruit a l'hivern. Al seu redós hi jugaven els infants.

Com que no era temps de figues, Jesús en allargar la mà es trobà decebut i aleshores l'arbre restà maleït per sempre més i condemnat a esterilitat.

Amb, la qual cosa la velleta ja no veié més els seus néts jugar a l'ombra de l'arbre benefactor i els menuts no pogueren nodrir-se del seu fruit.

RESUM: *Jesús no podia ésser un ignorant per a demanar figues fora de temps.*

Nota del lector del breviarí: Ara escolteu sotanes brutes. Si Jesús, al qual preneu per patró, el pinteu amb aquests colors, no és per altre raó que per a poder justificar als ulls dels ignorants les vostres ximpleries i males intencions.

Si Jesús hagués estat com vosaltres el pinteu, hauria destronat Cèsar i no hauria mort crucificat.

Però va morir de mort infamant tot justament perquè vosaltres el vàreu crucificar com el crucifiqueu tots els anys, tots els dies amb la vostra renegada actuació.

FRANCESC OLIVA.

CINEMA

URQUINAONA

«AMOK»

Aquesta cinta inspirada en la novel·la «Amok» de Estephen Zweig, no ens ha pogut donar la sensació exacta, la identificació perfecta dels inquietants personatges creats per Zweig.

Prou s'hi han esforçat el director Feodor Ozep i els actors Marcelle Chantal i Inkijinoff en la realització i interpretació, però és gairebé impossible que la càmera cinematogràfica pugui copsar la formidable bellesa emotiva de les passions; les reaccions contradictòries, múltiples, infinites del sub-conscient; les matisacions delicades alhora que decidides en l'ànima de la dona; el sentit lleugerament morbós que envaeix els personatges.

No, no: la càmera no pot copsar tot el que dóna l'admirable llibre de Zweig gairebé tot subjectiu, escassament objectiu. Però resta per al talent d'un director el dramatisme exterior de l'acció i l'escenari, l'ambient dels mars del Sud.

I això sí que és ben aprofitat per Feodor Ozep; tant, que només amb aquesta realització exterior simplista, assoleix una magnífica cinta plena d'emocions i suggeriments.

CAPITOL

«GUERRA SIN CUARTEL»

Heu-vos ací una altra pel·lícula de «gàngsters» amb totes les incongruències d'aquest gènere ja massa explotat. Però, malgrat els tòpics acumulants sobre l'ambient i la psicologia del «gàngster» aquesta cinta té una originalitat i un interès sostingut durant el seu desenvolupament.

Els seus personatges reaccionen humanament davant els conflictes que els planteja la seva inestable existència i les situacions imprevisibles, força freqüents per a ésser reals.

George Marshall ha fet una bona pel·lícula, prou difícil tenint en compte l'escàs marge que dóna a la originalitat un ambient tan conegut en el cinema.

Rochelle Hudson i César Romero, sense relleu artístic fins ara, es mostren ací uns estimables actors.

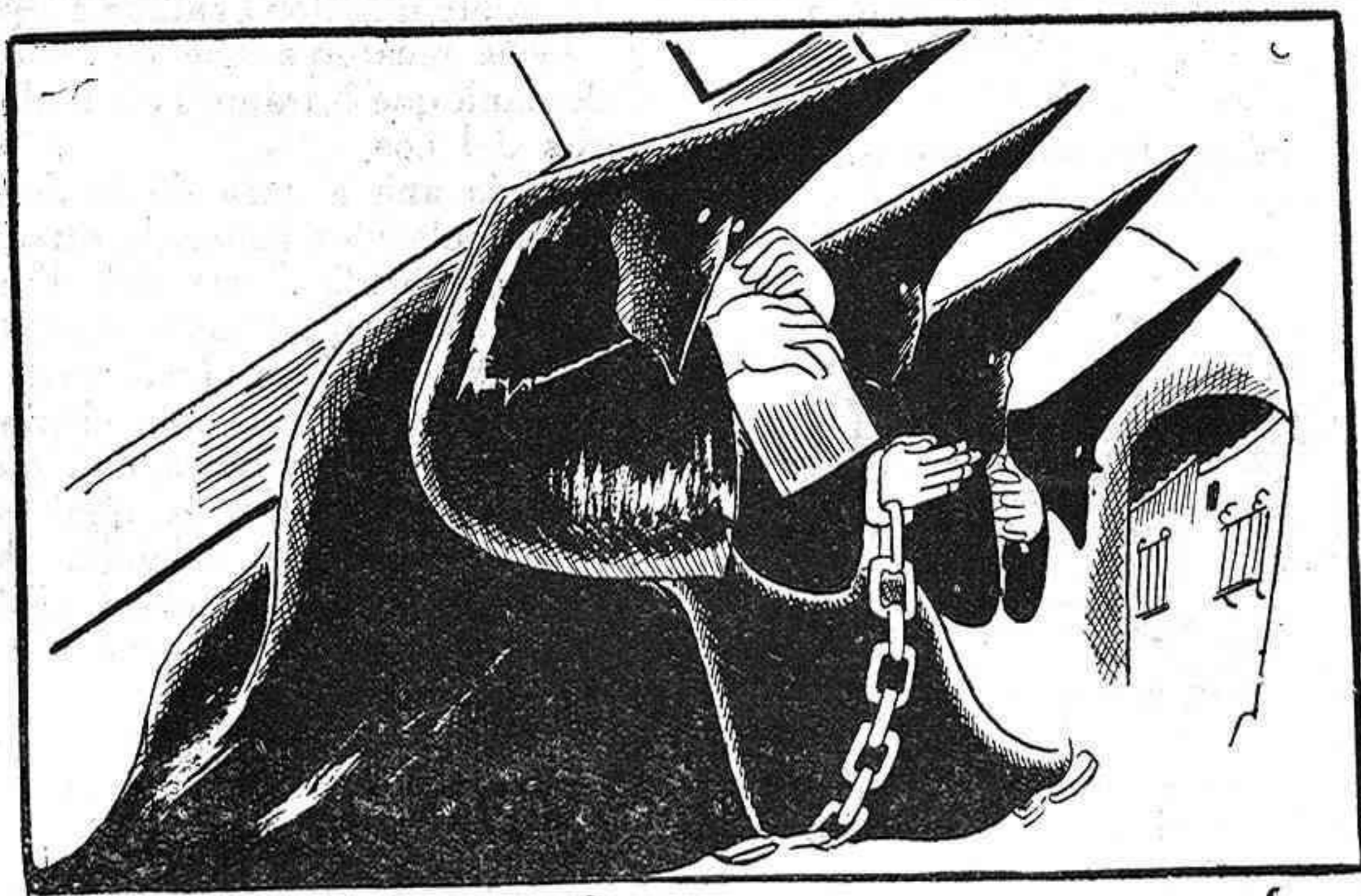
ESQUELLOTS

Quan l'ex-rei Alfons XIII, emprès per l'onada republicana del 12 d'abril, va tocar el dos amb aquella pressa que ha estat tan celebrada, no se'n va anar del tot. Al Palau d'Orient,— avui Palau Nacional de Madrid,— s'hi va deixar les «botes» i amb les botes el seu esperit de trafica, busca-raons i personalista. Així no és estrany que les «botes» tinguessin tendència a lluir uns esperons ben dringadors i a donar puntades de peu a dreta i a esquerra. Moralitat del cas: treure les «botes».

**

Ja venia de lluny que don Niceto ens feia olor de socarrim. Un home del carrer ens deia arran de la triomfal arribada a Barcelona del qui després havia d'ésser president de la República: «Aquest home xerra massa i promet massa coses. Em sembla que ens prendrà el número.» En efecte, l'home del carrer tenia raó.

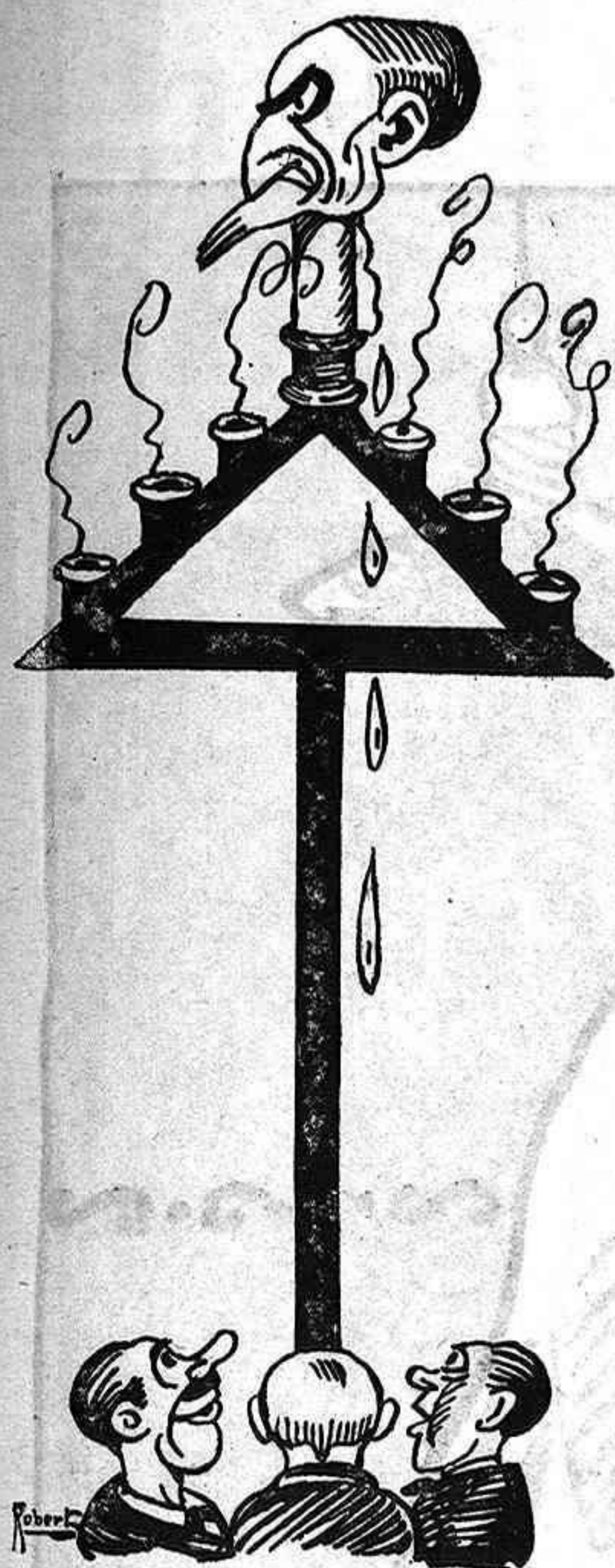
Si repassem la secció d'«Esquellots» de molt temps enrera, trobarem com a desgrat de la censura po-

EL QUI PORTA LA CREU

—Em sembla que he donat un mal «pason».

Tres i la Maria sola

guérem fer certa al·lusió a qui semblava tenir ganes d'esdevenir una mena d'Alfons XIV.

Al president destituït pel vot i repudi de les Corts, amb l'única assistència de cinc portelistes, cal carregar-li en compte tots els desastres, violències, perturbacions, contrafurs i atzagaiades comeses durant aquest trasbalsat primer període de la República. La seva feblesa de caràcter i una mena d'engallament fomentat per la tertúlia, van ésser explotats pels escúpols de la família i per la tasca dissolvent dels pares espirituals per a convertir la més alta magistratura del país en un ninot dòcil a les inspiracions de l'anti-República.

La destitució del president de la República, feta d'una manera tan simple i no menys emocionant i solemne, demostra els aventatges del règim republicà. Per a treure

un rei, calen molts anys d'esforços i una revolució. A un president que s'hagi fet incompatible amb el poble, se li lliura el barret i se li diu: «Passi-ho bé!»

**

Així com els escarabats van engrandint la pilota de llur immundícia, la genteta de la caverna, com certs capellans, beates, rendistes i altra gent tèrbola i desvagada, fan córrer la bola dels estralls que han de passar d'ací pocs dies quan el comunisme, inflat per Azaña, faci de les seves, talli caps, estisoregi certes penjarolles, esbotzi altres coses, cremi cases i faci de debó tot el que explicaven els romançaires d'«El crimen de Cuenca».

Els es creuen que Déu beneeix llur santa intenció de dir mentides, escampar el descrèdit i, sobretot, tirar-se terra als ulls, perquè de tant anomenar el llop pot venir el dia que se'l trobin a casa sense pensar-s'ho.

**

Als carrers de les barriades extremes de la nostra ciutat, els empastifadors de la F. A. I. tornen a fer de les seves. Com que no governen les dretes ni Gil Robles els pot fer por, agafen el pot amb quitrà i amb un pinzell dels grossos van emporcant parets i façanes amb aquella literatura d'analfabet i de poca-solta que els caracteritza. Això i certes altres maniobres lliga esquena per esquena uns elements que semblen antitètics i que molt sovint s'entenen perfectament. Cal als republicans fer una bona obra social i

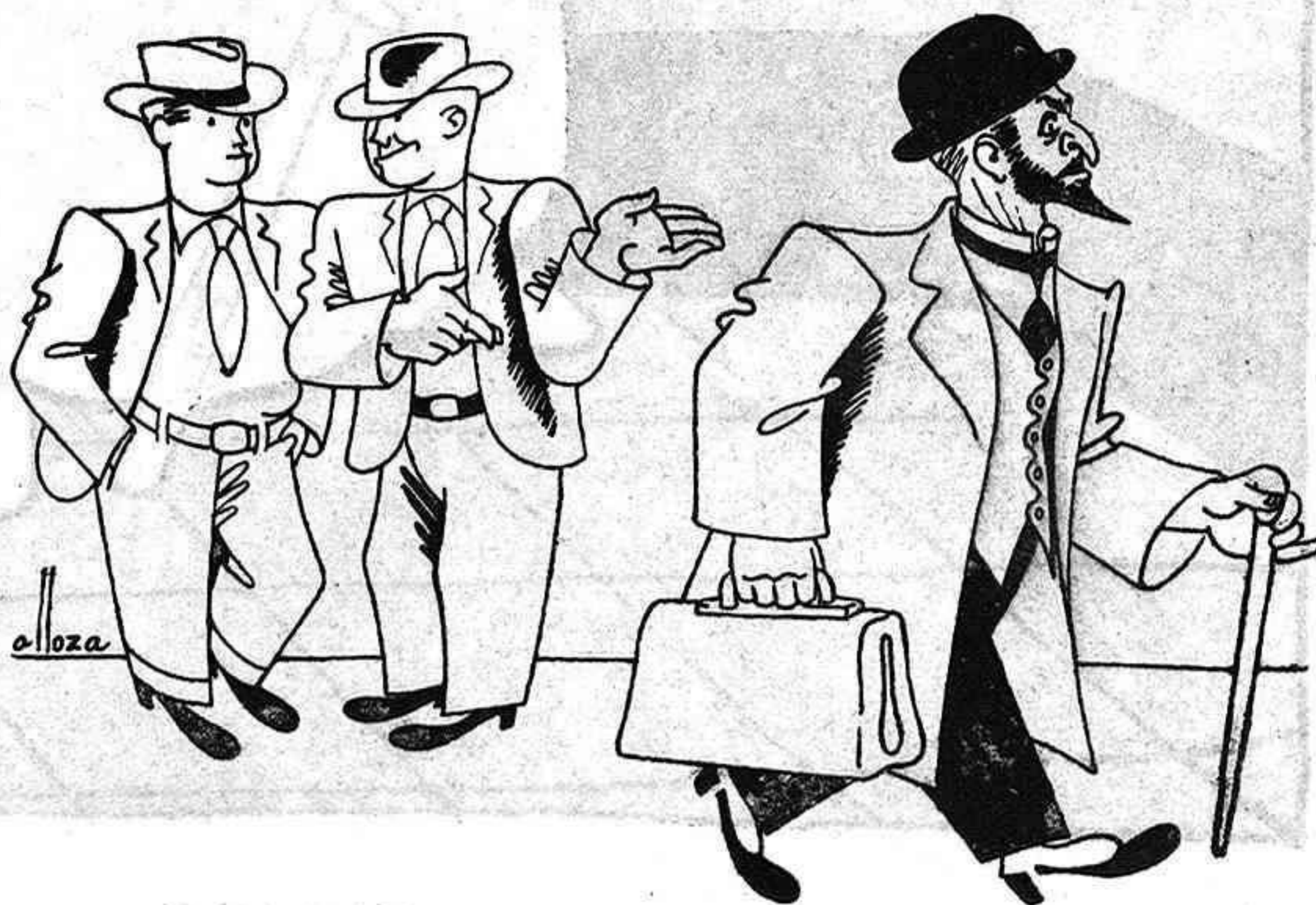
a més, matar la incultura amb l'escola i el sabó. El sabó de netejar, ei! Hi ha gent que s'estima més que li clavin una pallissa que no pas que el rentin.

**

Vam llegir amb una sorpresa que ens va enrojolar el rostre de vergonya, que Jesús—gràcies!—Ulled, representava encara l'Ajuntament de Barcelona a Madrid. Ens sembla que no pot ésser i si és, no ha d'ésser.

**

Renovación, aquest full d'embolicar raves que encara fa l'espiguet posant com a lerrouxista, ha intentat fer una campanya contra Ossorio i Gallardo, acusant-lo gairebé, com a culpable dels afusellaments comesos a Barcelona amb motiu de la setmana tràgica. El senyor Ossorio i Gallardo no necessita defensors ni *Renovación* val la pena que la contradiguin. Direm només, que a partir de la declaració de l'estat de guerra a Barcelona l'any 1909, Ossorio i Gallardo, que llavors era governador, va restar al marge dels esdeveniments. Els consells de guerra funcionaren com tenen per costum i quan una autoritat, diem-ne civil, va intervenir en la repressió, aquesta autoritat fou la del governador Crespo Azorín. Això ho saben tan o més bé que nosaltres els lerrouxistes que ara volen fer el joc d'embolica que fa fort. Com també, que els qui més contribuïren a l'afusellament de Francesc Ferrer i a altres excessos, foren, precisament, lerrouxistes.

—Ha dit que mentre governi l'Esquerra estarà fora de Catalunya.
—Ho veus com convenia a Catalunya que governés l'Esquerra?

ARTICLE 81